

Hoge Gezondheidsraad

UW BRIEF VAN 14 JANUARI 2021 +EMAILS VAN 16, 18, 19 EN 22 FEBRUARI 2021

UW REF. /

ONZE REF. HGR 9623

DATUM 23 FEBRUARI 2021

BIJLAGE(N) /

CONTACT MARLEEN VAN DEN BRANDE

TEL. 02 524 91 79

FAX /

E-MAIL MARLEEN.VANDENBRANDE@HEALTH.FGOV.BE

Ter attentie van de heer Frank Vandenbroucke
Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid

Wetstraat 23

1040 Brussel

BETREFT Dringend voorlopig antwoord op adviesvragen in verband met het rapport van Sciensano over de met zilver behandelde maskers.

Geachte heer minister Vandenbroucke,

Naar aanleiding van een tussentijds rapport van het AgMask-onderzoek naar de door de Belgische overheid uitgedeelde gemeenschapsmaskers ontving de Hoge Gezondheidsraad (HGR) op 15 januari 2021 een tweeledige adviesvraag. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Sciensano. Het beoogt te peilen naar de mogelijke gezondheidsrisico's voor de mens veroorzaakt door het dragen van dergelijke maskers die behandeld zijn met zilver omwille van zijn antimicrobiële eigenschappen. In deze adviesvraag werd geen einddatum vooropgesteld.

Uit dit tussentijdse rapport blijkt dat er zilver- en titaniumdioxide onder verschillende fysische vormen en ook als nanodeeltjes te vinden zijn in de vezels van de betrokken maskers. In het eerste luik van de adviesvraag vraagt u daarom dat de HGR expertsamen brengt voor een analyse op gezondheidsrisico's die ontstaan bij blootstelling door langdurige inademing via dergelijke maskers.

Het tweede luik van de adviesvraag vraagt om een hoorzitting met de dienst biociden van de FOD VVVL en om te bekijken welke acties moeten ondernomen worden betreffende de resterende maskers die nog bij apothekers te vinden zijn. Verduidelijking van dit luik van de adviesvraag werd op 2 februari 2021 via email gegeven door de dienst biociden van de FOD VVVL.

Vervolgens ontving de HGR op 16, 18, 19 en 22 februari 2021 via email nog bijkomende vragen vanwege uw kabinet.

In functie van de eerste aanvraag van 14 januari 2021 was gestart enerzijds met het verzamelen van informatie om een dossier samen te stellen en anderzijds met de samenstelling van een beperkte ad hoc werkgroep om in eerste instantie het tweede luik van de adviesvraag te kunnen beantwoorden. Deze werkgroep werd samengesteld met deskundigen met expertise inzake toxicologie, nanotoxicologie, pneumologie, respiratoire aandoeningen, humane blootstelling en textielengineering.

In uw hogervermelde email van 19 februari 2021 geeft u ook aan dat de druk om te communiceren over het onderwerp van mondkmaskers zeer groot is, dat u sneller moet schakelen, en dus dinsdagavond graag al een (kort) verslag zou ontvangen van het eerste advies zodat u de regering kan informeren. Vandaar dat werd afgestapt van het concept van een hoorzitting, en voor de vergadering van 23 februari 2021 werd gekozen voor een overleg met de deskundigen waarbij een vertegenwoordiger van Sciensano en een vertegenwoordiger van de FOD VVVL aanwezig waren, en dat de essentiële bevindingen u nu reeds in een briefadvies worden bezorgd.

Gelieve hieronder de **conclusies** te vinden van de vergadering van vandaag 23 februari 2021.

Het advies van de Hoge Gezondheidsraad is beperkt tot het geven van een wetenschappelijke risico-evaluatie (*Risk Assessment*). *Risk Management* en *Risk Communication* is de bevoegdheid van de uitvoerende overheidsinstanties. Uitspraken over de te nemen remediërende maatregelen vallen dus buiten de bevoegdheid van de Hoge Gezondheidsraad en kunnen alleen maar bedoeld zijn als raadgevend. Dit geldt o.a. voor het gevraagde advies omtrent te nemen acties met betrekking tot stocks, etc.

Volgende bevindingen kunnen geformuleerd worden:

- De mondkmaskers zijn een behandeld artikel met een biocide PT 9 op basis van zilvernitraat. Het gebruik van zilver in al zijn vormen (ionisch, metallisch, nanoparticulair) als biocide PT 9 is in de EU toegelaten en in België erkend. Het is echter belangrijk bij het specifieke gebruik van mondkmaskers om rekening te houden met de specifieke toxiciteit van de verschillende fysicochemische vormen van zilver (zilverionen of in nano-vorm) en de mate van inademing. Het zilver in de Avrox-maskers is gebonden in een polyanionische polymeer dat de zilver kationen bindt en geleidelijk vrijstelt ("*slow release*"). Gezien de onzekerheid over bepaalde risico gerelateerde factoren moet met de huidige erkenning van deze producten voorzichtig omgegaan worden. De HGR besluit daarom om met de nodige voorzorg om te gaan met het gebruik van deze mondkmaskers in afwachting van (1) meer wetenschappelijke informatie omtrent de blootstelling en de blootstellingsvorm van zilver via de ademhaling van de gebruiker en (2) de specifieke toxicologische evaluatie van nano-zilver. Deze problematiek zou best op Europees niveau opgehelderd worden.
- **Titaniumdioxide** wordt ondermeer gebruikt bij de polymerisatie van synthetische vezels. Het is een mogelijk carcinogene stof (categorie 2B). De aanwezigheid van titaniumdioxide in het weefsel van de mondkmaskers kan een risico zijn als het zou vrijkomen bij inhalatie. Dergelijke afgifte is echter gering omdat in de literatuur indicatie is van zeer geringe afgifte, zelfs onder zeer agressieve experimentele omstandigheden (schuurtesten, extreem wassen). Men kan momenteel niet wetenschappelijk vaststellen of de zeer beperkte potentiële inhalatoire blootstelling geen risico zou inhouden.

Dit leidt dan tot volgende besluiten:

- Het is niet uitgesloten dat bij gebruik van de mondmaskers Avrox toxicologische drempelwaarden kunnen overschreden worden maar dit risico moet gerelativeerd worden gezien de vele onzekerheden met betrekking tot de blootstellingsgraad en de conservatieve toxicologische benadering.
- Alhoewel dit eerder een opinie is dan een wetenschappelijke vaststelling is het duidelijk dat het potentieel nadelig gezondheidsrisico van het gebruik van mondmaskers niet opweegt tegen hun gebruik ter bestrijding van een Covid-besmetting.
- Het gebruik van maskers die zouden kunnen aanleiding geven tot het inademen van **titaniumdioxide** is tegenaangewezen, behalve wanneer ze het enige voorhanden zijnde middel zijn om besmetting met SARS-CoV-2 te voorkomen.

Meer specifiek kunnen volgende suggesties gedaan worden:

- Alhoewel een biocide-behandeling van mondmaskers wel bepaalde voordelen heeft ter voorkoming van de groei van micro-organismen (zowel tijdens stockage en transport als tijdens de gebruiksfase), kan de vraag gesteld worden of dergelijke behandeling wel altijd noodzakelijk is.
- Het is aan te raden om bij de fabricatie van mondmaskers geen textiel te gebruiken dat **titaniumdioxide** bevatten.
- Gezien de onzekerheden die momenteel nog bestaan en in afwachting van meer wetenschappelijke informatie (o.a. AgMask-studie) omtrent de problematiek van nanopartikels en de aanwezigheid van titaniumdioxide is het momenteel niet aangewezen om de stocks van de Avrox-maskers te gebruiken. Dit is echter een *Risk Management* beslissing.
- De maskers van Tweeds&Cotton zijn nog ongebruikt in stock. Gezien er geen informatie is omtrent hun samenstelling is het aangeraden ze voorlopig niet in gebruik te nemen en af te wachten tot na hun onderzoek.
- Aangezien er nog heel wat onzekerheid is omtrent het veilig gebruik zouden de resterende maskers die zich nog bevinden in de apotheken eventueel *on hold* kunnen gezet worden in afwachting van verdere informatie (AgMask-studie).
- Het gebruik van maskers die momenteel in omloop zijn en verkocht worden door privébedrijven zijn niet onderzocht op hun mogelijke behandeling met biociden en **de aanwezigheid van titaniumdioxide**.
- Er is nood aan informatie bij de gebruiker van de maskers betreffende de behandeling van de maskers voor, tijdens en na hun gebruik.

+++++

Hoge Gezondheidsraad

Samenstelling van de ad hoc werkgroep

Al de experts hebben op persoonlijke titel aan de werkgroep deelgenomen. Hun algemene belangenverklaringen alsook die van de leden van het Bureau en het College kunnen worden geraadpleegd op de website van de HGR ([belangenconflicten](#)).

De volgende experts hebben hun medewerking en goedkeuring verleend bij het opstellen van dit dringend briefadvies. Het voorzitterschap werd waargenomen door Walter **STEURBAUT** en het wetenschappelijk secretariaat door Marleen VAN DEN BRANDE.

FRAEYMAN Norbert	Toxicologie en milieutoxicologie	UGent
HOET Peter	Milieu en gezondheid, toxicologie	KULeuven
KEIRSBILCK Stephan	Beroepsmatige en milieugebonden aandoeningen, pneumologie	UZLeuven/IDEWE
STEURBAUT Walter	Humane blootstelling	UGent
VAN LAREBEKE Nicolas	Toxicologie	UGent/VUB
VAN LANGENHOVE Lieva	Textielengineering	UGent
VERSTEGEN Geert	Toxicologie	Antigifcentrum

De volgende administraties werden gehoord:

AZDAD Karima MAST Jan	MRB - Biociden Dienst spore-elementen en nanomaterialen	FOD VVVL – DGEM Sciensano
--------------------------	---	------------------------------

Namens de HGR,

Prof. Jean Nève,
Voorzitter van de Hoge Gezondheidsraad